
Handboek Ouderenpsychiatrie. Utrecht, de Tijdstroom, derde, gewijzigde en uitgebreide druk, 2010

Auteurs: Mike Verkaaik

Roos van der Mast, Thea Heeren, Martin Kat, Max Stek, Mathieu Vandenbulcke en Frans Verhey (red.) Handboek Ouderenpsychiatrie. Utrecht, de Tijdstroom, derde, gewijzigde en uitgebreide druk, 2010; 660 pag. met CD-rom, 49 €.

Dertien jaar na de eerste druk van Ouderenpsychiatrie en zeven jaar na de tweede gewijzigde druk komt de Tijdstroom in 2010 met een geheel vernieuwde en uitgebreide derde druk, die weliswaar nog dezelfde titel draagt als de tweede druk, maar verder in weinig opzichten nog lijkt op de eerdere uitgaven.

In plaats van de 206 pagina's uit de vorige uitgave telt deze nieuwe druk 660 pagina's. De redactie werd uitgebreid met drie hoogleraren Ouderenpsychiatrie en het aantal medewerkers steeg van 13 naar liefst 61 bij deze druk. De dertien hoofdstukken uit de tweede druk zijn uitgebreid naar 44 nieuwe hoofdstukken.

Het boek begint met vier hoofdstukken over Ouderen en hun leefomgeving, waarin onder andere de nulde- en eerstelijnsgezondheidszorg voor ouderen worden beschreven. Dan volgen vijf hoofdstukken waarin biologische, anatomische, psychologische en psychosociale aspecten van het verouderingsproces en het frailty concept worden besproken. Het diagnostisch proces komt aan bod in de volgende zeven hoofdstukken; naast psychiatrische, somatische en cognitieve diagnostiek is er apart aandacht voor de beoordeling van wilsbekwaamheid en rijvaardigheid en de waarde van beeldvormend onderzoek. In de vier volgende hoofdstukken worden de algemene behandelprincipes besproken: preventie, psychologische behandeling, farmacotherapie en ECT. Bij de negentien hoofdstukken van het daaropvolgende deel 'psychopathologie' vinden we een groot aantal hoofdstukken die ook al in de tweede druk stonden: delier, dementie, stemmings- en angststoornissen, psychotische, somatoforme en slaapstoornissen en tot slot persoonlijkheidsstoornissen. Nieuwe hoofdstukken zijn toegevoegd over neuropsychiatrische stoornissen, middelenmisbruik en seksuele disfuncties en over de specifieke (niet DSM) syndromen apathie, pseudopsychosen, het diogenessyndroom, bewegingsstoornissen, cholinerge deficientie, suicidaliteit en ouderen met een verstandelijke beperking. Het vak ouderenpsychiatrie, dat in de vorige druk alleen kort werd besproken in de inleiding, is het onderwerp van de vijf hoofdstukken van het laatste deel: ethische aspecten, de opleiding tot psychiater, psychiatrische consultatie en richtlijnen en wetenschappelijk onderzoek in de ouderenpsychiatrie. Het boek sluit af met een register. Op de bijgeleverde CD-rom zijn 31 veel gebruikte vragenlijsten uit de ouderenpsychiatrie samengebracht en zeven figuren die vooral fraaie met behulp van scans gemaakte plaatjes tonen.

De ontwikkeling die het boek heeft doorgemaakt is illustratief voor de ontwikkeling die de ouderenpsychiatrie heeft doorgemaakt: het vakgebied is volwassen geworden, het aantal medewerkers is fors uitgebreid en de pioniers van het eerste uur worden nu terzijde gestaan door hoogleraren en onderzoekers die hun aandacht exclusief richten op de ouderenpsychiatrie. Daarbij is het een prettig leesbaar en mooi uitgegeven boek gebleven. Het handboek brengt de ouderenpsychiatrie in zijn volle breedte in beeld en geeft een goede indruk van de huidige 'body of knowledge' van het vakgebied. Veel meer dan bij de tweede druk is het nu dus een echt 'handboek' geworden. Het enige dat ontbreekt in het laatste deel is een hoofdstuk over beleid, management en samenwerking in de ouderenpsychiatrie; ongetwijfeld zal de nieuwe lichterling ouderenpsychiaters daarvoor in toenemende mate verantwoordelijkheid gaan dragen.

Voor de stage ouderenpsychiatrie in de opleiding tot psychiater is het handboek een grote aanwinst. Het boek zal ongetwijfeld in diverse opleidingen een welkome vervanging zijn van een verzameling artikelen en gekopieerde hoofdstukken uit andere hand- of leerboeken. Keerzijde van deze ontwikkeling is dat deze uitgave nadrukkelijker dan de vorige druk een handboek is

voor en door psychiaters en psychiaters in opleiding. De vorige druk staat ook bij veel huisartsen, verpleeghuisartsen, neurologen en psychologen op de boekenplank. Het is nog de vraag of deze druk ook die weg zal gaan vinden. Wellicht is de onstuimige groei van de ouderenpsychiatrie als werkterrein en kennisgebied voor de uitgever voldoende reden om naast dit omvangrijke handboek voor die doelgroepen een leerboek uit te geven dat de ouderenpsychiatrie compact en praktijkgericht aanbiedt. Tot het zover is zouden ze zich zeker gezien de uitstekende prijs/kwaliteit verhouding niet moeten laten weerhouden deze uitgave aan te schaffen.

Auteurs

Mike Verkaaik

Sociaal geriater, Maastricht
